

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 24.09.2018

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.1459.2018.JN

**Pan
gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej**

Szanowny Panie Generale

W Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich było prowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie skargi p. .... .., który żalił się na traktowanie w Zakładzie Karnym w Ż. W ocenie wnioskodawcy niewłaściwego postępowania przełożonych miały dowodzić decyzje podjęte wobec niego w związku z odmową wykonywania pracy odpłatnej: decyzje Dyrektora jednostki o wymierzeniu kary dyscyplinarnej i wycofaniu z zatrudnienia oraz decyzja komisji penitencjarnej o skierowaniu do dalszego odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego.

Wyniki przeprowadzonych czynności nie dały podstaw do uznania skargi wnioskodawcy za uzasadnioną. Stwierdzono jednak nieprawidłowość w postępowaniu administracji więziennej - Dyrektor Zakładu Karnego w Ż., wydając decyzję o wycofaniu z zatrudnienia, nie powiadomił skazanego o tym fakcie pisemnie.

Wyjaśniono, iż skazany nie został powiadomiony na piśmie o przedmiotowej decyzji z uwagi na bezzwłoczny transport do zakładu karnego typu zamkniętego. Zastępca Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie wskazał, iż postępowanie to było zgodne z zasadami określonymi w piśmie Pana Dyrektora Generalnego (l.dz. BP.410.6.2017.DŁ, z dnia 29 maja 2017 r.). Wynika z niego, że w przypadku zakończenia zatrudnienia z uwagi na konieczność przetransportowania nie stosuje się obowiązku pisemnego powiadamiania o wycofaniu z zatrudnienia. W ocenie Dyrektora

jednostki i Zastępcy Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie, w przypadku skarżącego wystąpiła opisana okoliczność związana ze zmianą podgrupy klasyfikacyjnej.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich treść art. 121 § 4 k.k.w. nie pozwala na przyjęcie zasady, o której mowa w piśmie Pana Dyrektora Generalnego, zatem działanie polegające na odstąpieniu od pisemnego powiadamiania skazanego o wycofaniu z zatrudnienia – generalnie - nie może zostać zaakceptowane.

W myśl przywołanego wyżej przepisu, dyrektor jednostki penitencjarnej ma obowiązek powiadomienia na piśmie skazanego o wycofaniu z zatrudnienia. Brzmienie tego przepisu nie daje podstaw by sądzić, że wyłącza on jakąkolwiek formę zatrudnienia skazanego bądź zwalnia z tego obowiązku w określonych okolicznościach. Decyzja o wycofaniu z zatrudnienia podlega kontroli sądowej w trybie art. 7 k.k.w., kontroli sędziego penitencjarnego w trybie art. 34 § 1 k.k.w., jak również kontroli Dyrektora Generalnego i Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej, w trybie art. 78 § 2 k.k.w. Aby ta kontrola była faktycznie możliwa, decyzja powinna być sporządzona na piśmie i zawierać informację o przesłankach, które zdecydowały o wycofaniu z zatrudnienia oraz pouczenie o przysługującym osadzonemu prawie do złożenia skargi do sądu penitencjarnego.

Należy wspomnieć, iż wątpliwości w zakresie zasad powiadamiania skazanych o wycofaniu z zatrudnienia były już wyjaśniane w korespondencji Rzecznika Praw Obywatelskich z Centralnym Zarządem Służby Więziennej w 2010 r. (pismo z dnia 2 maja 2010 r., l.dz. BPR -0510/521/10/Z-2). Ówczesny Dyrektor Generalny SW podzielił stanowisko Rzecznika, że wykładnia obowiązujących przepisów dotyczących zatrudnienia skazanych obliguje do powiadomienia pisemnego skazanego o cofnięciu zgody na zatrudnienie.

Mogą oczywiście wystąpić okoliczności, w których informowanie skazanego w formie pisemnej o wycofaniu z zatrudnienia jest niemożliwe bądź nieracjonalne. Przywołał je Pan Dyrektor Generalny w rzeczonym piśmie z dnia 29 maja 2017 r., wskazując takie sytuacje jak: zwolnienie skazanego z jednostki penitencjarnej albo niepowrót z przepustki lub zwolnienia umożliwiającego pobyt poza obrębem zakładu karnego oraz ucieczka lub oddalenie z miejsca pracy. Trzecia wskazana w piśmie okoliczność, tj. zakończenie zatrudnienia z uwagi na konieczność przetransportowania osadzonego, nie może zostać uznana za uzasadniającą odstąpienie od ustawowego

obowiązku. Ponadto, jak ilustruje sprawa p. .... .., w bardzo wielu przypadkach administracja więzienna będzie odstępowała od pisemnego powiadamiania skazanego o wycofaniu z zatrudnienia, z uwagi na błędną bądź rozszerzającą interpretację tej okoliczności. Pan ... .. został wycofany z zatrudnienia z powodu nieusprawiedliwionej odmowy wykonywania pracy, a nie w związku z decyzją komisji penitencjarnej i przeniesieniem do właściwego (ze względu na typ) zakładu karnego – cyt.: „Osadzony stwierdził, że do pracy w kuchni zakładu karnego nie wróci i nie zmieni w tej kwestii stanowiska. W związku z powyższym z dniem 26 marca 2018 r. osadzony został wycofany z zatrudnienia”.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 958 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Dyrektora Generalnego o podjęcie stosownych działań mających na celu zobligowanie dyrektorów jednostek penitencjarnych do wydawania pisemnych powiadomień o wycofaniu skazanego z zatrudnienia, poza przypadkami, gdy obiektywnie jest to niemożliwe.

Z poważaniem